

VÕTTED ANGAARIS: 2022. aasta kevadel esilinastuv Ilmar Raagi uus koguperefilm „Erik Kivisüda“ nõudis hulka stuudiovõtteid. Kuna stuudiot ei ole, kohandati filmi üks peamisi tegevuspaiku – uhke piraadilaev – Kakumäe jahisadama angaari.

◀◀ 48

me end seekord selle auga välja teeninud olevat.

Ei teagi, mida nüüd arvata – ausalts öeldes on tunne, et oleme viletsad marginaalid, meie tegevus ei ole tasemel ega oluline. Viimastel päevadel olen jõudnud arusaamisele, et Eesti filmi olemasolu ei ole teatavates hetkel olulistest ringkondades ilmselt kunagi tõsiselt teadvustatud – meid nagu polekski. Ma ei taha filmivaldkonda sugugi üle tähtsustada, aga no midagi me ju siiski teeme ja pisut oleme suutnud ka korda saata.“

Lihtsalt selgitades on filmilinnak filmitegijate töökeskkond, kus tehakse filmivõtteid. Linnak koosneb kolmest spetsiaalselt selle jaoks ehitatud nõudlike tehniliste tingimustega stuudiost, kuhu ehitatakse dekoratsioonid ja tehakse filmivõtteid kontrollitud tingimustes. Stuudiole lisanduvad abiruumid, nagu laod, töökojad, grimmi- ja kostüümiruumid jne. Seda kõike on vaja nii filminduse kvaliteedi kui kvantiteedi parandamiseks, samuti saaks studios suuremal määral teenindada välismaiseid filmiprojekte, mis tooksid siia kena summa raha.

„Stuudio on midagi, mida Eestis ei ole ega ole olnud pärast nõukogude aja lõppu, samas on see lausa hügieeni küsimus. Miks me peame iga uut filmi alustades kolama kinnisvarakuulutustes, lootusega leida mingi vana plekist angaar, mis puhub läbi, ei ole helikindel ega vasta ühelegi ele-

mentaarsele filmitegemise nõudele?“ küsib Ivo Felt. Tema hinnangul võib negatiivse rahastamisotsuse taga olla see, et filmistuudio ehitamises on vähe glamuuri ja avalikkuse tähelepanu. „Poliitik sellise projekti toetamisega tõenäoliselt väga palju punkte ei kogu. Samas on just filmistuudio koht, kus luuakse teoseid, mida hiljem mõnevõrra glamuursemates keskkondades – näiteks esilinastustel ja meie uhkel rahvusvahelisel filmifestivalil – vaatamas käiakse. Ja siis saab ilusasti riidesse panna küll,“ tõdeb produtsent.

NELE PAVES, kes veab Film Estonia *cash rebate*'i (siin tehtud kulutuste tagasimakse) programmi, kinnitab, et välislootajate Eestisse meelitamisel on oluline pakkuda täiskomplekti teadmisi, tooteid ja teenuseid, kasuks tuleb ka Eesti kui filmimaa teadvustamine, mis saabus ennekõike koos „Teneti“ võtetega. „Ma ei ole kohanud veel ühtegi välislootajat, kes Eesti stuudiokompleksi võimaluste kohta ei küsiks. See on takistus ja suur puudujääk meie filmipaketis. Halvimal juhul jääb Eesti kohe konkurentsist välja ja seda juhtub sageli, parimal juhul viiakse vaid osa tööst ja võtetest meie naabrite juurde. Stuudiolinnaku puudumine teeb töö ka väga sesoonsiks ning suurim maht ja koormus koondub suve ümber, kui ühtäkki kõik on võttes ning me ei saagi kõiki välismaalt saabuda soovivaid huvilisi vastu võtta. Kui me tahame püsida konkurentsist ja teha tiptasemel

MEIST JOOSTAKSE MÕÖDA: Film Estonia juhi Nele Pavesi (ülemisel pildil) ning filmiprodutsentide Riina Sildose (keskmisel pildil) ja Katrin Kissa hinnangul jääb Eesti majandusel stuudio puudumise tõttu saamata hulk raha, mille tooksid siia rahvusvahelised tootmised.

FOTOD VIRGE VERTEK, PRIIT SIMSON, ERAKOGU

filmivõtteid, mis pakuvad meie valdkonnale aasta läbi tööd, siis me peame kindlasti leidma võimaluse filmilinnaku ehitamiseks. Ilma selleta joostakse meist peagi kahjuks mööda,“ kinnitab Paves.

Riina Sildos toodab praegu pea-aegu nelja miljoni euro suuruse eelarvega ja kuue riigi koostöös valmivat koguperefilmi „Erik Kivisüda“. Tema tiimi päästis hädast välja Haven Kakumäe jahisadam, mille angaari filmitegijad oma keerukaid stuudiovõtteid erandkorras tegema pääsesid. Sildos võrdleb ilma professionaalse stuudiota töötamist sellega, kui teatrit tuleks teha ilma maja ja lavata. „On äärmiselt kurb ja kahetsusväärne, et filmilinnak jäi kultuuripoliitika huviorbiidist välja. Filmikunsti surumine perifeersesse seisundisse annab tunnistust sellest, et audiovisuaalne kunst justkui ei kõnetaks kohalike poliitikuid 21. sajandi alguses, vaatamata tõsiasjale, et iga eesti elanik seda erinevate ekraanide kaudu pea-aegu iga päev tarbib. Stuudio olemasolu on tänapäevases filmitootmises hädavajalik, seda mitte ainult Eesti filmidele, vaid ka tööstusliku platvormina välismaiste filmide teenindamiseks. See on ellujäämise küsimus Eesti filmikunstile. Ja ka Eesti filmi vaataja väärrib sama kohtlemist nagu vaatavad teistes Euroopa kultuurriikides,“ sõnab Sildos.

FILMIPRODUTSENT Katrin Kissa vajaks viie riigi koostöös valmiva **Rainer Sarneti** uue filmi „Nähta-

matu võitlus“ peagi algavate võtete jaoks samuti hädasti uut stuudiot. Ka Kissa rõhutab, et filminduse seis on võrreldes teatri ja muusikaga selgelt ebavõrdne. „Film asub justkui eikellegimaal. Teatri ja muusika puhul on võetud selge hoiak, et nende püsijäämine ja professionaalne toimimine on riigi asi. Nende puhul käib jutt, et kas üks maja rohkem või vähem,“ räägib Kissa.

„Film ootab endiselt esimest ja ainsat stuudiot. See näitab, et inimestel, kes otsustavad, ei ole filmist kas sooja ega külma või nad ei saa tegelikult aru, mida stuudio puudumine filmile tähendab. Stuudioga oleks võimalik kõik praegused halvad kaardid võiduks mängida – looksime Eestisse meie regiooni eelise ja meelitaksime rahvusvaheliste tootmiste raha meie majandusse. Ning Eestis tootmisse suunatavat riiklikku raha saaks samuti kasutada Eestis, mitte ei peaks seda stuudio otsinguil mujale viima.“

Kissa sõnul saab keskmisest ambitsioonikam film Eestis riigilt umbes 40 protsenti selle tootmiseks kuluvast rahast. „Ei midagi enam. Valdkonnale ei tule riigilt muid hüvesid. Nii-öelda betoon kogu vajamineva professionaalse tehnikaga peaks kuidagi ise tekkima. Aga miks ei eeldata samasugust isetekkimist teatritelt, kontserdisaalidelt? Põhimõtteliselt jääb film oma stuudiot ootama, sest otsustajad näevad seda vabrikuna, mitte tulevase kultuurikantsina. Jõuetukstegev ignorantsus,“ ütleb produtsent.

Selle nädala Maalehes:

KÕIK EI SAA JU LÄBINISTI HALVASTI OLLA?

Positiivsed inimesed räägivad, mis nende elus head on

Telli: maaleht.ee/telli Loe: maaleht.ee

Maaleht

Loe veel:

EDITH SEPP: Eesti filmil on loorberipärg peas ja ninast veri väljas

